

Erikoiskasvit

Peruna (*Solanum tuberosum*)

Peruna on koisokasveihin kuuluva monivuotinen kasvi ja se on yksi eniten käytetyistä ruokakasveista. Sen mukulat käytetään ravintona, muutoin kasvi on myrkyllinen solaniinin vuoksi. Mukulat valon vaikutuksesta voivat vihertyä ja solaniinimäärä kasvaa, siksi syötävät mukulat tulee suojata valolta.

Maaperän vaatimukset: parhaiten sopii multava kivennäismaa. Peruna ei kärsi helposti maan happamuudesta ja pH alueeksi sopii 5,5-6,8. Korkea pH lisää perunaruven esiintymistä. Maan tulee olla kosteaa, muttei märkää. Peruna ei kestä hallaa.

Kasvuston perustaminen: lajike, kasvuolosuhteet ja viljelytekniikka vaikuttavat perunan keitto-tyyppiin eli tärkkelyspitoisuuteen: pieni tärkkelyspitoisuus ja tiivis solukko muodostaa kiinteän mukulan, kun suuri tärkkelyspitoisuus ja löyhä solukko saa aikaan jauhoisuuden. Liian vähäinen tärkkelyspitoisuus jättää perunat vetisiksi.

Perunoita kasvatetaan pääasiassa mukuloista. Perunan marja on solaniinipitoisuuksien vuoksi sopimaton ravinnoksi ja siemenestä kasvattaminen hidasta. Solaniini kuuluu glykoalkaloideihin.

Perunasta on jalostettu paljon lajikkeita, Suomessa käytettäviä ovat esim. Timo, Colomba, Annabelle. Siemenperuat istutetaan penkkeihin suoraan tai ne voidaan idättää. Koneellisessa istutuksessa idut kuitenkin vaurioituvat helposti. Istutus kun maan lämpötila vähintään +8 astetta, taimet mullataan tarvittaessa kun varret noin 15 cm korkeita. Istutusväli noin 30 cm ja riviväli noin 60 cm.

Lannoitus: perunamaata ei tyypillisesti kalkita ja lannoituskin tehdään maltilla perunalle soveltuvilla lannoitteilla. Liian runsas typpilannoitus heikentää laatua ja mukuloista tulee silloin helposti vetisiä, tuulentuminen viivästyy ja altistuminen taudeille kasvaa. Kalium ja fosfori perunalle tärkeitä ravinteita.

Sadonkorjuu: varhaisperuna nostetaan aikaisin kun mukulat halutun kokoisia, kasvusto on tällöin vielä vihreä. Kukinnan jälkeen mukuloiden kuori alkaa vahvistua ja myöhäisempien talvivarastoitavien lajikkeiden mukuloiden korjuu alkaa kun varret alkavat keltastua. Perunan varsien leikkaus pari viikkoa ennen korjuuta vahvistaa mukulan kuorta ja lisää varstokestävyyttä. Perunoita kuivataan 1-2- vk valolta suojattuna 12-15 °C varastossa, jonka jälkeen varastointi viileässä ja pimeässä 4-5 °C lämpötilassa.

Kasvintuhoojat: perunalla on useita kasvitauteja, joita parhaiten voi ehkäistä puhtaalla sertifioidulla siemenperunalla sekä neljän vuoden viljelykierrolla samalla loholla. Merkittäviä kasvitauteja ovat mm. perunarutto, perunaseitti, sydänmätä ja Y-virus. Taudit voivat ilmetä maassa, sadonkorjuussa ja varastoinnissa. Kolhiintunut peruna sairastuu helpommin.

Erikoiskasvit

Peruna (*Solanum tuberosum*)

Vaarallisimmista tuholaisista koloradonkuoriaisesta, keltaperuna-ankeroisesta ja valkoperuna-ankeroisesta tulee ilmoittaa Ruokavirastolle. Juurimadot eli sepänkuoriaisen toukat voivat olla haasteena vanhojen nurmien jälkeen viljellyssä perunassa.

Rikkojen torjuntakeinot: peruna voimakas kasvuena kasvina yleensä kilpailee hyvin rikkoja vastaan, mutta rikat kannattaa hävittää lohkolta ennen kasvuston perustamista mekaanisesti tai kemiallisesti. Kasvukauden alussa multaamalla voidaan hidastaa nopeakasvuisten rikkojen esiintymistä. Juolavehänä kannattaa poistaa perunalohkolta, sillä se voi kasvattaa omat juurensa perunoiden lävitse, jolloin mukuloiden laatu heikkenee.

Kuvat: Pixabay
Lähteet: Biolan, PETLA